

ALGEMEEN OVERLEG WATER

Op 28 juni staat het AO Water gepland met verschillende wateronderwerpen op de agenda. De waterschappen vragen aandacht voor klimaatadaptatie, waterkwaliteit, landbouw en cybersecurity.

KLIMAATADAPTATIE

Wateroverlast door extreem weer komt steeds vaker voor. De afgelopen tijd is ons land weer ernstig getroffen door hoosbuien met grote schade en overlast tot gevolg. De weersomstandigheden die we voor 2050 verwachtten, treden nu al op. Analyses laten zien dat als er niets wordt gedaan, we tot 2050 ruim 71 miljard euro schade tegemoet kunnen zien.

Zowel het regeerakkoord als het op 14 februari jl. door kabinet en mede-overheden ondertekende Interbestuurlijke Programma (IBP) onderschrijven de noodzaak van een integrale en snelle(re) aanpak van de klimaatadaptatie in Nederland. Sinds dat moment is de voortgang beperkt. Voor gemeenten, provincies en waterschappen is het tot op heden onduidelijk of het Rijk invulling zal geven aan de afspraak dat al vanaf dit jaar

voldoende financieel zal worden bijgedragen aan de versnelde aanpak van klimaatadaptatie. Voor gemeenten, provincies en waterschappen is de toegezegde financiële bijdrage voorwaardelijk en noodzakelijk om geloofwaardig en met voldoende slagkracht in elke gemeente en waterschap in Nederland met spoed te werken aan de noodzakelijke versnelling van een klimaatbestendige inrichting.

Daarom hebben gemeenten, provincies en waterschappen gezamenlijk begin juni een beroep gedaan op het Rijk om de gewenste versnelling van klimaatadaptatie mogelijk te maken door vanaf dit jaar financiële middelen ter beschikking te stellen naast de middelen die de decentrale overheden zelf al beschikbaar stellen.

Vraag: Is de minister bereid voortvarend Rijksmiddelen ter beschikking te stellen om de benodigde versnelling voor klimaatadaptatie te realiseren?

Daarnaast is het van belang om de bouwregelgeving aan te passen. Zo zou nieuwbouw behalve energiezuinig ook extra bestand moeten zijn tegen wateroverlast en hittestress. De woningbouwopgave van nu biedt een mooie kans om vanaf het begin klimaatrobuust te bouwen, zowel qua locatiekeuze als qua manier van bouwen.

Vraag: Wil de minister in overleg treden met de minister van BZK om de bouwregelgeving klimaatrobuust te maken?

WATERKWALITEIT EN KRW

Het gaat steeds beter met de waterkwaliteit in Nederland, maar het halen van de waterkwaliteitsdoelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) vragen extra inspanning. De belasting van gewasbeschermingsmiddelen, mest, nieuwe chemische stoffen en medicijnresten dreigen een barrière te blijven voor doelbereik. Waterbeheerders en de Tweede Kamer hebben de minister al in 2015 gevraagd met partijen en belanghebbenden in gesprek te gaan om te bekijken of deze ontwikkeling ten goede kan worden gekeerd. Dat leidde tot ondertekening van de Delta-aanpak Waterkwaliteit. Deze intentieverklaring moet worden omgezet in integrale en interbestuurlijke afspraken. De Unie van Waterschappen wil daarom graag op korte termijn de Delta-aanpak omzetten in een harde Delta-afpraak. Ieder draagt vanuit zijn eigen taak- en verantwoordelijkheid bij aan het behalen van gezamenlijk gestelde doelen en wordt daarop afgerekend.

Vraag: Is de minister bereid deze integrale en interbestuurlijke afspraak snel te maken?

Medicijnresten horen niet in het water. Steeds meer en vaker worden geneesmiddelen toch aangetroffen in grond- en oppervlaktewater. Het RIVM heeft aangegeven de omvang van het milieurisico niet precies in kaart te kunnen brengen omdat slechts van een klein deel van de werkzame stoffen in geneesmiddelen gegevens over hoeveelheden en effecten in het milieu bekend zijn. Hoewel nog heel veel onduidelijk is over de effecten van medicijnresten op het milieu, onderschrijven de waterschappen dat er op sommige

locaties reden tot zorg kan zijn (geneesmiddelen in het oppervlaktewater overschrijden soms een bepaalde risicogrens). Bij de aanpak van dit probleem staat aanpak bij de bron voor de waterschappen voorop (wat er niet in komt hoeft je er ook niet uit te halen). Hierbij is het belangrijk dat alle partijen die een relatie hebben met het vraagstuk ook betrokken worden bij de oplossing. Dit vanwege hun verantwoordelijkheid inzake het voorkómen van medicijnresten in het oppervlaktewater, maar ook om het waterbewustzijn te vergroten. Te denken valt aan apotheken (in samenwerking met gemeenten), ziekenhuizen en de farmaceutische industrie.

Naast bronaanpak zijn verschillende acties noodzakelijk. Zo moeten, om gericht maatregelen te kunnen nemen en effecten te monitoren, gebruiks- en milieugegevens van alle geneesmiddelen door de industrie openbaar worden gemaakt. Alleen dan is het mogelijk om inzicht in omvang en opgaven te krijgen. Daarnaast is er in de farmaceutische industrie en medische sector nog weinig bekendheid met het feit dat medicijnresten in het oppervlaktewater terecht komen. Het vergroten van bewustzijn van het probleem bij deze groep leidt tot meer bereidheid om na te denken over preventie, bijvoorbeeld door andere middelen voor te schrijven.

Verder zouden de waterschappen graag zien dat er een fonds komt om onderzoek en pilots in de ketenaanpak van medicijnen te stimuleren. Dit fonds moet volgens ons gevuld worden door de farmaceutische industrie en het Rijk.

Er lopen tientallen projecten, naar bronaanpak, de juiste zuiveringstechnologie, effectmonitoring etc.¹ Waterschappen hebben een hotspotanalyse uitgevoerd om te ontdekken op welke locaties de waterkwaliteit wordt beïnvloed door geneesmiddelen in gezuiverd afvalwater. De resultaten van deze analyse, samen met informatie over de technieken en kosten van extra verwijdering en perspectieven die het bronbeleid biedt, leiden tot aanbevelingen aan de kant van zuivering of aanbevelingen voor een gebalanceerd beleid op dat terrein. Op dit moment wordt onderzocht welke hotspot op welke manier het best kan worden aangepakt. Het ministerie van I&W heeft hiervoor geld beschikbaar gesteld en de waterschappen willen daarmee verder, maar de subsidieregeling is nog niet gepubliceerd.

Vraag: Wil de minister nadruk blijven leggen op bronaanpak en het vergroten van de kennis?

WATERKWALITEIT EN LANDBOUW

Het ministerie van IenW wil voorschriften voor agrarische lozingen in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) decentraliseren en overlaten aan decentrale overheden. Wat de waterschappen betreft moet regulering op Rijksniveau geregeld worden. Het gaat immers om maatregelen die voortkomen uit Europees beleid (Europees toelatingsbeleid, Nitraatrichtlijn en KRW): maatregelen waarvoor de lidstaten verantwoordelijk zijn en niet de decentrale overheden. Verder zorgen regels op Rijksniveau voor één level playing field voor land- en tuinbouwsector en voor bevoegde gezagen. Centrale wetgeving leidt tot de minste administratieve lasten. Uiteraard moet regionaal maatwerk door middel van maatwerkvoorschriften mogelijk zijn maar bij voorschriften in wetgeving moet de reden van het maatwerk goed onderbouwd en doordacht zijn opdat het een afwijking van de regelgeving is. Dat is belangrijk omdat het gaat om lozingen van milieubelastende stoffen.

Vraag: Is de minister het met de waterschappen eens dat regulering van agrarische lozingen op Rijksniveau moet worden geregeld?

De minister heeft toegezegd zich te zullen inspannen voor de benodigde afstemming van mestbeleid en gewasbeschermingsbeleid op KRW-beleid.

Vraag: Kan de minister aangeven wat daarvoor is gedaan? Wat het resultaat tot nu is en wat ze nog gaat doen?

BESTUURSAKKOORD WATER

Op dit moment wordt gewerkt aan bestuurlijke afspraken rondom het waterbeheer, waar cybersecurity een onderdeel van is. Hoofddoelstelling van deze afspraken is om de weerbaarheid van de watersector tegen cyberdreigingen en verstoringen te versterken door middel van (preventieve) instrumenten en tech-

¹ De website www.geneesmiddelenuitwater.nl geeft een actueel beeld van alle projecten.

nieken zodat de continuïteit van de diensten is gewaarborgd. Dit is nodig omdat sprake is van toenemende dreiging, toenemende kwetsbaarheid en potentieel aanzienlijke gevolgen.

De drinkwatervoorziening, waterkeringen en waterbeheerssystemen² zijn aangemerkt als vitale infrastructuur en moeten voldoen aan de Cybersecuritywet die dit jaar in werking treedt. Momenteel worden samenwerkingsafspraken en afspraken rondom de zorgplicht van alle betrokkenen als het gaat om netwerken en informatiebeveiliging gemaakt om kwetsbaarheid in de keten te verkleinen. Daarnaast zal een update van de vitaliteitsbeoordeling plaatsvinden op het proces waterkeringen en waterbeheren. Het ministerie van IenW heeft hiervoor middelen van het ministerie van JenV ontvangen. Het ministerie van IenW heeft echter deze middelen (nog niet) willen koppelen aan de genoemde afspraken over cybersecurity. De waterschappen zouden wel graag zien dat deze middelen daaraan gekoppeld worden, zodat er extra geld komt om onder andere onze procesautomatisering beter te beveiligen.

Vraag: Is de minister bereid om de middelen die zij vanuit JenV heeft ontvangen te koppelen aan het onderdeel cybersecurity van het addendum BAW en voor het verbeteren van de veiligheid van de procesautomatisering

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ilona Elfferich-Rodenburg
Telefoon: 06 – 12 46 39 23 of e-mail: irodenburg@uvw.nl

² Dit geldt alleen voor enkele objecten van Rijkswaterstaat, niet voor de waterschappen.